

Pháp Vũ

(11-10-2026)

Kalama tri ân dh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[15/10/2026 - 02:24 - anhlibrary]

Thì bà con sáng nay chúng ta bàn về một chữ "Phật" thôi. Tôi cho chữ này rất là quan trọng, chữ này có thể nhắc đến rất là nhiều lần. Cái chữ tôi muốn..không biết tiếng Việt mình kêu cái gì? tôi gom một lúc nhiều chữ tôi gom thành một ý thôi là "thấy", bên tiếng Hán gọi là chữ "Kiến", hay là chữ "Ngộ". Thì tôi nghĩ rằng tất cả những người mà đang nghe và sẽ nghe chúng tôi nói tới đây thì nghĩ là bài giảng này không có gì để nghe.

Nhưng thưa không. Chúng ta có rất là nhiều chuyện để nói về cái chữ này. Theo trong Kinh điển Nguyên Thủy thì cái giáo lý nền cho tất cả các giáo lý Phật pháp đó là Tứ Diệu Đế vì trong đó, cái sự thật đầu tiên, Tứ Diệu Đế là bốn sự thật.

1/ Sự thật đầu tiên là xác định mọi hiện hữu ở đời là khổ, đầu là sự có mặt của con người, của thân tiên hay là của cây cỏ, của hạt bụi, của một cơn gió, của một đóm nắng bên thềm, thì là mọi hiện hữu đều là khổ. Khổ đây có nghĩa là không cần thiết phải có.

2/ Cái sự thật thứ hai đó là mình thích cái gì cũng là thích trong khổ, mà hễ có thích là có ghét, không có được cái mình thích là khổ, mà không tránh được cái mình ghét cũng là khổ. Mà chưa kể là mình thích cái gì thì mình sẽ đầu tư cái đó cho kiếp sau.

Trong cái sự thật thứ nhất là mọi hiện hữu là khổ. Sự thật thứ hai là thích cái gì cũng là thích trong khổ.

3/ Cái sự thật thứ ba là khổ chỉ kết thúc khi không còn thích trong khổ nữa.

4/ Và cái người sống bằng ba cái nhận thức này nè, chính là người đang đi trên con đường thoát khổ. Con đường đó nói rộng là Bát Chánh Đạo, còn nói hẹp nó là con đường của sự nhận thức thôi.

- Mà đắc đạo là gì? đắc đạo là thấy ra sự thật.

- Phàm phu là gì? là không thấy cái đáng thấy. Bởi vì trong Kinh định nghĩa rất rõ.

- Vô minh là gì? vô minh là không thấy cái cần thấy, hoặc nếu có thấy cũng thấy mơ hồ. Thì đó là vô minh.

Trong vô số kiếp luân hồi mình từng là những nhà khoa học, mình từng là những bác sỹ, mình từng là những nghệ nhân, mình từng là bà nội trợ, mình từng là chim, cá, mình từng là đủ thứ động vật ở trên trời đất này. Trong tất cả những hình hài, những thân phận đó, chúng ta thấy, chúng ta biết rất là nhiều chuyện, nhưng những cái thấy, cái biết đó nó không có dẫn đến giải thoát. Cái thấy nào mà nó giúp cho mình buông bỏ được cái sự hứng thú trong hiện hữu thì cái thấy đó mới xài được.

Tôi ví dụ, hôm nay bà con còn trẻ, còn khỏe, còn giàu, còn đẹp bà con không có tin Phật lắm, vô chùa chỉ cầu phúc, nhưng đừng một cái bà con bị mất mát về tài sản, về tình cảm, về gia đình, về sức khỏe, về sinh mệnh, lúc đó bà con nghiệm nghiệm lại thì hình như Phật nói đúng. Đến cả mặt trời, mặt trăng còn có lúc kết thúc thì nói chi là sinh mệnh của con người và những thứ thuộc sở hữu của con người, lúc đó mình mới thấy thấm.

Mà tại sao ngay trong đạo Phật mình cái chữ "Thấy" nó quan trọng. Tôi kể các vị nghe chuyện này nó hơi tào lao nhưng mà tôi nhớ tới đâu tôi kể.

Có cái ông đó bị bệnh nặng lắm, bị bệnh phổi, bệnh gan, bệnh tim, ba bốn thứ bệnh, cả rồ vậy đó, ông đi vào bệnh viện ông chữa sao mà ông chữa lành, ngày ông về, vợ con trước ông xuất viện vui vẻ lắm, được đâu có tuần lễ sau thì bà vợ ra bệnh viện bà kiện bệnh viện, bà nói rằng là ông xuất viện sức khỏe ông rất tốt, nhưng mà kể từ lúc ông về là coi như ông lạnh nhạt không còn mặn nồng cái chuyện vợ chồng với bà nữa, bà kiện bệnh viện chữa nhầm cái gì đó. Thì bệnh viện họ phán, họ đâu có chịu để yên, họ cũng ra toà, họ đem một đồng giấy tờ chứng minh là chúng tôi không có can thiệp gì, không có một cái nhầm lẫn nào bậy bạ trong cái thân xác của ông chồng hết, chúng tôi chỉ là điều chỉnh cái rối loạn thị giác của ông thôi, ông không có ghét tuy rằng chẳng mặn nồng khi mà ông chính rõ. Cái vấn đề là con mắt của ông chứ không phải là bệnh viện có lỗi. Cái chuyện đó là chuyện tào lao nhưng mà cái chuyện này mới quan trọng nè, ở trong A-tỳ-đàm Nguyên Thủy có nói một chuyện mà hồi tôi còn bé tôi thấy nó bình thường, rồi tới lúc tôi già bây giờ tôi U60 tôi thấm

cái đó lắm. Trong A-tỳ-đàm nói cái bản chất của các loại chúng sinh nó gồm có 6 thứ. Còn bản chất của cái thứ mà nó vô tri ngoài chúng sinh nó gồm có 4 thứ.

- Bản chất của thứ ngoài chúng sinh là gì? đất đá, cây cỏ, sông ngòi, kinh rạch, đại dương, núi cao, sa mạc, rừng sâu rồi tới rong rêu, rồi hạt cát, hạt bụi v.v..tất cả những cái đó bản chất của nó chỉ có 4 thứ: đất, nước, lửa, gió thôi. - Nhưng mà chúng sinh cái bản chất của nó gồm tới 6 thứ: Đó là đất, nước, lửa, gió, hư không và thức, còn có cái Tâm thức nữa, thức tinh thần. Đó là bản chất.

Còn hoạt động của chúng sinh là gì? mình nói cái này trước đi. Bản chất của chúng sinh chỉ gồm có đất, nước, lửa, gió, hư không...hư không tức là cái khoảng trống giữa các phân tử, nguyên tử, điện tử quang tử. Còn cái thứ 6 là "thức" là cái tâm thức, tinh thần của chúng sinh.

Còn nói về diện mạo của chúng sinh nó chỉ gồm có 6 thôi là mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý. Được gọi là chúng sinh chỉ gồm có 6 cái đó. Bây giờ mình tách 6 cái đó ra thì mình không có gì là ông A, bà B hết.

Và cái hoạt động của chúng sinh là gì? Cái diện mạo của chúng sinh là lục căn. Nhưng cái hoạt động của chúng sinh tức là cái sự tiếp xúc giữa lục căn với lục trần.

Toàn bộ vũ trụ này Không có nằm ngoài con số 12, tức 6 căn và 6 trần. Từ tất cả những việc trước mặt các vị, các vị nhìn thấy chúng tôi cũng là 6 căn, 6 trần, và các vị nghĩ về một người đã mất thì họ cũng nằm trong 6 căn, 6 trần. Các vị nghĩ về một cái kỷ niệm xưa, nghĩ về một cái hạt cát dưới đáy đại dương, nghĩ về một cái thiên thể, một cái tinh cầu xa vời cách mình hàng tỷ năm ánh sáng, cái đó cũng là pháp trần, không có cái gì...đã gọi là cái gì thì luôn luôn là nằm trong 6 căn hoặc 6 trần, chuyện đã qua không còn nữa nó cũng là pháp trần, đó là đối tượng của nhận thức.

Mà tại sao tôi giảng bài giảng này tôi giảng về cái chữ “Thấy” mà tôi giảng có vẻ mênh mông quá như vậy, là bởi vì là tôi muốn nói cái này, toàn bộ các hoạt động của chúng sinh nằm trong 6 trần, chúng ta học kỹ về 6 căn trần có nghĩa là chúng ta học về toàn bộ giáo pháp. Tôi biết ở đây nhiều người nghe cái này rất là sốc, các vị nghĩ tôi là đại gia, tôi là chủ nhà hàng, chủ tiệm nail, hột xoàn đeo cả rồ mà tại sao tôi gom còn có con số 12 giống như cái bà ăn mày nào đó. Đúng, dầu chúng ta có là một con giun hay là một con lợn hay là một bà đại gia có máy bay riêng thì chúng ta cũng chỉ là 6 căn, 6 trần thôi, có nghĩa là mắt thấy, tai nghe, mũi ngửi, lưỡi nếm, thân xúc chạm, ý suy tư, có nhiều đó, chỉ có cái là đưa sang, đưa hèn, đưa sướng, đưa khổ, đưa đẹp, đưa xấu, đưa già, đưa trẻ, đưa nam, đưa nữ thôi, chúng ta chỉ có 6 căn, mà tôi muốn nói cái gì? Muốn nói cái này nè, trong A-tỳ-đàm nói 6 căn mà nó muốn vận chuyển được nó cần có những cái điều kiện. Trước hết nhãn căn trước đi. Người không học đạo cứ nghĩ rằng mình có con mắt là mình muốn nhìn đâu mình nhìn, NO, nói vậy là qu1 đơn giản. Theo trong A-tỳ-đàm nói là để làm cái việc nhìn thấy, nó đòi hỏi căn phải có rất là nhiều điều kiện.

- Thứ nhất có cái để thấy.

- Thứ hai có ánh sáng thích hợp.

- Thứ ba là phải có cái công cụ để nhìn thấy, chứ còn mù làm sao thấy hoặc là khoảng cách xa quá chúng ta phải xài cái ông dòm, nếu mình bị cận thị, loạn thị mình phải có mắt kính, ngay cả cái bà mà thích shopping bà cũng bị cái siêu thị, ra đường thấy 70% là mắt nó sáng lên, thì cái bệnh đó là bệnh siêu thị.

Thì coi như là muốn nhìn thấy một cái gì đó, phải hội đủ bốn điều kiện: một, là phải có cái để mình nhìn, có cái để mình thấy. Thứ hai là phải có công cụ hay phương tiện chính là con mắt, cái nhãn lục, cái thị lục phải OK. Cái thứ ba là ánh sáng thích hợp.

- Thứ tư là có suy nghĩ. Bà con đi rước ai đó ở ngoài phi trường, mình cứ lo bấm bấm máy không, người kia đi ngang mà mình không thấy, biết cái đó không? mình đi vô chùa mình kiếm cái cô A, cô B nào đó mà mình cứ lo lơ đễnh nhìn trắng, nhìn trời cổ đi ngang mình 100 lần mình không thấy vì không có chú ý.

Thì bốn cái điều kiện mà của nhãn căn đó nó cũng chính là bốn điều kiện của giác ngộ. Wow, bốn cái điều kiện mà để con mắt mình nó nhìn thấy cái gì đó cũng chính là bốn điều kiện của giác ngộ.

10:47

Tôi nhắc lại nha: Thứ nhất có cái để thấy. Giác ngộ là gì? Là thấy ra sự thật. Còn Phàm phu là gì? Là không chịu thấy ra sự thật, chỉ vậy thôi.

Tôi ví dụ biết bao nhiêu lần, bà má của mình bị Alzheimer, sáng nay đi ra khỏi nhà mất tiêu, tìm hoài không thấy. Buổi chiều nghe nói có cái tai nạn nào gần nhà, xác một bà cụ, mình hoảng hồn, mình chạy đôn đáo tất tả ra đến nơi, mình vừa đi, vừa chạy với tất cả sự hãi hùng, tiếc thương, đau đớn. Nhưng khi mình ra tới nơi mình nhìn cái bà nằm đó không phải má mình thì cái lòng mình nghe nhẹ liền, đúng không? có nghĩa là chỉ đổi cái nhìn thôi mọi thứ thay đổi, hoặc là một ngày kia mình phát hiện ra cái đồng hồ Rolex của mà ông chồng tặng mình sinh nhật mất tiêu, khổ ghê lắm, khổ không ta? nhưng mà không ngờ là trong lúc mình đang tìm như vậy thì ông chồng nói anh mua bên Thượng Hải có 100 tệ hà, thì các vị thấy nó nhẹ hơn không? nó nhẹ chưa. Hoặc là mình yêu một người mà mình ghen tằm, ghen tã, mà mình phát hiện ra nó là người chuyển giới, nghe là mình hết ghen luôn, có hiểu không? là tôi mê cái ông này bằng trời, nhưng mà một ngày tôi phát hiện ra chả chuyển giới, ời không kịp. Cho nên thấy ra sự thật tự nhiên là tình hình nó khác liền, nó khác liền.

Cho nên muốn biết điều kiện mà để con mắt nó nhìn thấy một cái gì đó, mình mới nghe qua mình thấy 4 điều kiện của con mắt, NO, 4 điều kiện giác ngộ cũng vậy,

1/ Là phải có cái để thấy. Đó là gì? Tất cả những cái gì mà mắt thấy, tai nghe, mũi ngửi, lưỡi nếm, thân xúc chạm, ý suy tư, tất cả những cái đó trong pháp môn Tứ Niệm Xứ gọi là đề mục, hay là từ chuyên môn gọi là “niệm xứ”. Mình nhìn một cái người đẹp, trẻ, khỏe, giàu, mình nhìn một cái người già, bệnh, xấu, dốt, mình nhìn một cái sinh mệnh đang hoạt động hay là mình nhìn một cái xác chết đang trương phình thì tất cả những cái đó đều là nhìn. Nhưng mà tùy vào cái căn cơ tu hành của nhiều kiếp, mà mỗi người có một cái đề mục thích hợp để đắc đạo.

Thí dụ như em ruột của Ngài Xá-lợi-phất, trong cái ngày cưới vợ đó, bên tiếng Phạn kêu là Revata, còn bên tiếng Hán kêu là Ly Bà Đa. Trong ngày đám cưới của Ngài Ly Bà Đa nhìn thấy bà vợ của mình đẹp như thế nào mà nhìn qua bà ngoại quá cỡ thợ mộc, trên 100 thì cái cậu tân lang tên Ly Bà Đa gặp mình, mình lấy vợ chỉ biết có vợ thôi, đâu có biết ai nữa. Nhưng mà ngay cái ngày cưới đó là do cái túc duyên tu hành nhiều đời, cậu nhìn, cậu nói trời ơi chừng vài chục năm nữa thì bà xã cũng cỡ bà ngoại, thì cậu nghĩ như vậy thì cậu tìm cách cậu nói cậu khó chịu trong người, cậu lén vô trong buồng vì đang rước dâu, lạng vô bụi rồi trốn đi tu luôn và trở thành một vị A-la-hán. Thì tôi không có mong là tất cả mọi người ở đây đều nghe xong về bỏ vợ, bỏ chồng đi tu, tôi chỉ muốn nói một chuyện thôi, có nghĩa là do cái túc duyên nhiều đời, trong Kinh nói có nhiều người họ phải nhìn một cái xác chết trương phình thì họ mới đắc đạo. Có người họ nhìn..có vị A-la-hán trước khi đắc đạo, đi bát nhìn thấy một cô Phật tử cô để bát cổ cười, nhìn cái hàm răng của cô, Ngài thấy nguyên một bộ xương cũng đắc đạo, do nhiều đời tu hành cái kiểu tu. Có nhiều người nhìn một cái hoa héo đắc đạo. Có người nhìn một cái hoa đang nở đắc đạo, tức là do cái kiểu tu của mình nhiều kiếp tu, cái vốn liếng của mình, mình chuẩn bị như thế nào và các vị phải đồng ý với tôi chuyện đó. Có người họ đi kiếm tiền vì họ ham giàu, nhưng có người họ đi kiếm tiền vì họ sợ nghèo, đúng không? có người họ ăn uống cẩn thận vì họ sợ bệnh, nhưng có người ăn uống cẩn thận vì họ muốn đẹp. Cái lộ trình thì giống nhau, nhưng mà cái lý tưởng và mục đích khác nhau.

Cho nên cái chuyện đầu tiên là mình muốn thấy cái gì là mình phải có cái để mình nhìn, cái đó là cái gì thì tùy vào cái túc duyên của mình, và trong Kinh nói thế này, cái này quan trọng, bà con nên ghi cái này. Tôi mới vừa nói muốn đắc đạo là phải có cái để mình nhìn mình mới đắc. Nhưng cái đó là cái gì? thì có người hỏi Ngài A-nan, cái gì đáng để mình nhìn nhất? đáng để nghe nhất? thì Ngài A-nan nói, đối với mỗi người thì cái gì mình nghe, cái gì mình nhìn mà nó làm nên cái sự chuyển hóa tích cực thì đối với mình cái đó là cái đáng quý nhất, nghe kịp không? chẳng hạn như tôi không phải là người chưng hoa nhưng mà tôi có sở thích rất là lạ, tôi thích chơi cảnh khô, tại sao vậy? Tại vì cảnh khô nó không làm cho tôi mệt, tôi nhìn cảnh khô vì nó đã khô, nó không còn khô được nữa, cảnh khô nó không héo úa, nhưng mà có người thì họ thích cái gì tươi, họ thích hoa tươi, hoa thơm, hoa màu sang. Nhưng mà riêng tôi thì tôi thích cái sự héo úa của lá khô, của cảnh khô. Và chỉ cần tôi nhét lên đó một miếng bông gòn đó, thì thành ra tuyết liền. Tùy người, cái gu thẩm mỹ. Ăn uống cũng vậy. Cho nên người ta hỏi Ngài A-nan biết đạo rồi, thì hể ngày nào chưa đắc A-la-hán, chưa có nhập niết bàn thì 6 căn còn phải làm việc, thì 6 trần, trong 6 trần theo Ngài A-nan thì trong 6 trần

nào nên và không nên? thì Ngài trả lời tôi cho rằng không thể hay hơn, không thể chính xác hơn được. Ngài nói 6 trần là những việc gì mà mình thấy, mình nghe, mình ngửi, mà nó làm cho mình được chuyển hóa.

Ví dụ, tại sao mà bà con ở đây, ai cũng có nhà cửa, ai cũng có phòng thờ Phật, thậm chí có người có vườn phía sau, vườn cây mênh mông, nó mắc cái chứng gì mà chạy vô Pháp Vũ này làm gì? Là bởi vì ở đây, chúng ta thấy được, nghe được những thứ ở nhà không có. Ví dụ như cái mênh mông của chùa, mình thấy tượng Phật lộ thiên dưới gốc cây, mình nhìn thấy có hồ nước, nhìn thấy cái hội trường, nhìn thấy cái chánh điện. Đó là những thứ mà mình có là đại gia ở nhà mình không có. Tôi về Việt Nam, có được vài đại gia mời về nhà ăn cơm, Họ khoe với tôi cái gian thờ của họ là mấy tỷ. Tôi nhìn cái lòng tôi nó trót quớt hà. Tại vì nó mấy tỷ là bởi vì họ xài toàn là đồ đắt tiền không, chứ còn mình nhìn cái đạo tâm của họ nó lên không nổi. Trong khi là một cái sân chùa, ở dưới là cỏ xanh, ở trên là bóng mát cổ thụ, vậy đó mà nó kích động cái đạo tâm mình ghê lắm.

Cho nên tôi nói rồi, chúng ta cần có một không gian, một bối cảnh ghê lắm. Cũng cái đó, cũng hình ảnh đó, cũng âm thanh đó nhưng mà cái gì mà có kích động, nó khả dĩ, nó tác động tích cực tạo nên cái sự chuyển hóa, tích cực lên cái đạo tâm, lên cái tâm tư tu hành của mình. Cái Tâm gần Phật xa đời, thì cái hình ảnh đó, cái âm thanh đó nên có. Kể cả cái mùi, bao nhiêu mùi nước hoa trên đời thì tôi nghĩ không có mùi thơm nào hơn được cái mùi nhang chùa, Đúng không? bao nhiêu người mình đi ra ngoài phi trường nó thơm phức, nhưng mình nghe cái lòng mình nó trót quớt, nhưng mà bước chân vô chùa nghe mùi nhang, chỉ nhang rẻ tiền thôi, mình nghe mình cũng thấy lòng thanh thản. Trên đời này có vô số âm thanh, nhưng mà tiếng chuông chùa nó lạ lắm. Khi mình đã thương Phật, thương chùa, thương Tăng Ni, thương người tu hành, nghe tiếng chuông chùa nghe thoải mái lắm. Bởi có một lần tôi kể chuyện đùa, là cái tiếng chuông đó tùy người nghe, người nghe là chuông chuông, người nghe là buông buông, có người nghe bon chen, bon chen. Là tùy cái lòng mình nó sao nó ra tiếng nghe như vậy. Tôi ra nói ông sư phụ kiểm cái chuông nào mà đánh nghe chữ buông buông. Chuông mà đánh nghe buông nó hay hơn bon, bởi vì bon mà nó đi với chen là chết. Mà tu mà cứ bon chen là không khá. Còn chưa kể nhiều cái chùa lễ còn đánh trống bát nhã nữa. Mình nghe bòn bòn, từng đồng, từng đồng, chết nữa. Thì do mình thôi, do cái tâm tư của mình. Cho nên cái bài giảng sáng nay tôi muốn có cái gì?

1/ Anh phải có cái đề nhìn? Mà cái đó là cái gì? Bất cứ cái gì mà nó tạo nên sự chuyển hóa cho tâm tư của mình được hướng thượng, được tiến bộ, cái đó nên. Cái chữ "bất cứ" này cái nghĩa nó rộng, kể cả con người, không gian, vật dụng. Con người, không gian, vật dụng. Con người là sao? Cái người nào mà mình gặp họ mà mình thấy cái lòng nó được nhẹ nhàng, vui vẻ, mát mẻ muốn tu thì đó là nên. Chứ còn cái người nào mình gặp họ, mình nghe nặng nề đó thì tôi nghĩ phải tránh. Đó là một.

2/ Rồi cái vật cũng vậy. Cái vật đây gồm có nhà cửa, vật dụng, cái gì đó mà mình sử dụng nó cái lòng nó nặng nề thì nên tránh. Tôi nghĩ là phải tránh.

3/ Rồi cái thứ ba là cảnh. Cái không gian nào mà mình ở, mình nghe cái lòng nó nhẹ nhàng thì nên tương tác.

Cho nên trong bụng chúng tôi nghĩ đó, chùa rất là cần với những không gian mà ngoài cái chánh điện ra, cái vườn cây bên ngoài, cái hành lang bên ngoài chánh điện rất là cần, bà con nhiều khi họ mỗi một, họ chạy xe ngang, họ có thể ghé vào ngồi. Tôi có biết một vài người phật tử họ nói nghe tội lắm, họ có những chuyện buồn gia đình, họ nói đi làm về xe chạy tới nhà không muốn vào, chạy luôn. Chạy luôn rồi không biết đi đâu, cái lang thang đâu đó một vòng rồi cuối cùng cũng phải về. Về gần tới nhà không muốn vô, muốn đi nữa, có trường hợp đó. Có những cái không gian nó làm cho mình an lạc. Cho nên cái vấn đề đầu tiên, cái yếu tố đầu tiên giác ngộ là gì ta? là phải có cái đề thấy và cái đề thấy đây là gì? Chính là những cái gì mà khi mình nhìn nó, nghe nó, ở gần nó, sờ hữu nó mình được tiến bộ. Đó là chuyện rất quan trọng.

Cái thứ hai là cái công cụ để thấy, cái công cụ của con mắt, cái công cụ của việc thấy đó là cái thị lực là ống dòm. Còn cái công cụ của cái người tu hành giác ngộ là cái gì? chính là trí vấn, kiến thức giáo lý. Cái đầu của phàm phu mình nói gì thì nói, có 8 cái bằng tiến sĩ, 15 cái bằng bác sĩ mình cũng không thể nghĩ ra con đường giải thoát được, phải mượn nhờ cái trí của Phật, phải học giáo lý. Bởi vì cũng nói về sinh vật, cũng nói về động vật, cũng nói về thực vật, cũng nói về vũ trụ, nhưng

mà cách nói của Phật Pháp nó dẫn mình tới cái sự buông bỏ. Còn cách nói của đời, cách nói của khoa học, cách nói của học thuật thế gian ấy, là mình chỉ bị dính thôi, đó là cái chuyện rất là quan trọng. Đạo Phật có nói về vũ trụ, nhưng mà đạo Phật nói về vũ trụ đặc biệt lắm. Đạo Phật dạy chúng ta biết rằng vũ trụ nó chỉ là hình thức vĩ mô của hiện tượng. Còn hạt cát, cái hoa, cái lá, con ruồi, con giun, hạt sương là hình thức vi mô của vũ trụ. Có nghĩa là trong Đạo Phật mình nói rất rảo thì không có gì là tuyệt đối lớn và không có gì là tuyệt đối nhỏ, mà do chúng ta đứng ở đâu, cái khả năng quan sát mình tới đâu mà sẽ nói là lớn hay nhỏ.

Ví dụ như đêm hôm qua, chúng tôi đi dạo trên cái bãi cỏ phía đằng sau tầng xá, chúng tôi có nói với Thầy trụ trì, bởi vì con người mình hay gọi đây là đám cỏ, mình dẫm lên, chứ nếu mà mình li chi như con kiến thì đây cái đám cỏ nó phủ cả khu rừng amazone chứ phải không? Và mình gọi là vũ trụ nhưng mà mình biết cái này mới rung nè, cái sự phức tạp của cơ thể con người nó kinh hoàng lắm, cái số đường dài của sợi chỉ máu trong người mình nó tới mấy chục ngàn km các vị biết không? cái tế bào não trong đầu mình cả trăm tỷ. Trong khi con giun nó chỉ có 7 thôi, con giun đất có 7 neuron. Còn mình cả trăm tỷ, mình là một cái tiểu vũ trụ thu nhỏ được. Cho nên là ở đời không có gì tuyệt đối lớn, tuyệt đối nhỏ mà do cái khả năng thị lực của mình và cái nhu cầu, cái nhu cầu quan sát của mình tới đâu thì thế giới này là lớn hay nhỏ, tuyệt đối nhiều, gần xa, trong ngoài, trên dưới.

Cho nên cái điều kiện đầu tiên của giác ngộ là phải có cái gì thấy? Mà cái đó là cái gì? Chính là cái gì mà nó có khả năng kích động trí giác ngộ, sự an lạc của giác ngộ. Cái thứ hai là công cụ của nhận thức là gì ta? Đó chính là trí văn. Mà cái trí văn ở đây nó gồm có nhiều nguồn.

- Một là tự mình tham khảo, nghiên cứu, lắng nghe.

- Hai là chính thầy bạn, hỗ trợ mình, không có cái này là không được, phải có. Các vị giỏi bằng trời nhưng mà cái vị xuống nhà bếp mà không có nguyên liệu, không có nồi, chảo, dao, kéo, thì các vị nấu bằng cái gì? Các vị là chef cook cho hoàng gia Anh, cho hoàng gia Thái, đúng. Nhưng mà bây giờ nó thiếu công cụ thì làm sao mà làm việc đây. Cho nên phải có công cụ, mà công cụ đây như trong Kinh nói, công cụ giác ngộ nó rộng lắm.

- Một, là cái túc duyên quá khứ.

- Hai, là cái môi trường sống hiện tại. Gồm có thời tiết, thực phẩm, điều kiện y tế, rồi cái gì nữa? thầy bạn bên cạnh, rồi phòng ốc, rồi trang phục có thích hợp hay không? Tất cả những cái đó gọi là môi trường sống. Cái môi trường hiện tại, môi trường giác ngộ, nhớ nha. Thì thiếu cái đó là mình không làm ăn được gì hết. Cho nên tôi nói lại lần nữa.

- Muốn giác ngộ chuyện đầu tiên là phải có cái để thấy.

- Cái thứ hai là phải có cái công cụ. Cái phương tiện để mà nhìn thấy.

- Cái thứ ba, thì đó là cái điều kiện ánh sáng. Một người mà có quá nhiều..trong Kinh nói một người mà có quá nhiều, bị quá nhiều cái phiền não, bị quá nhiều cái vấn đề nội kết thì không khá, Có quá nhiều vấn đề nội kết thì không khá, nó bị ngăn che.

Tôi nhớ ngày xưa, cách đây 20 năm về trước, Tôi ở Jacksonville tôi có bức tranh, rồi dời nhà mất. Bức tranh đó bình thường thôi, nó vẽ một cái cây cầu gỗ bắc ngang một con suối cạn, không phải suối cạn, suối khô trong vườn Nhật, nghĩa là con suối bên dưới khi nào mưa mới có nước, bình thường chỉ là sỏi thôi thì phía trên có cây cầu gỗ bắc ngang. Các vị nhìn thấy bức tranh đó bình thường nhất trong các bức tranh bình thường. Cái vi diệu của nó nằm ở chỗ này, ở đây ai là họa sĩ nghe nó làm tài liệu cái vi diệu của nó. Ban ngày thì mình thấy nó là cây cầu gỗ bắc ngang cái con suối khô. Nhưng mà ban đêm trong bóng tối mờ mờ thì cái gì mà màu tối của ban ngày thì ban đêm mất, lúc bấy giờ những màu sáng nó xuất hiện, hiểu không? Thế là trong cái sáng ban ngày mình thấy nó là bức tranh khác, nhưng mà trong ban đêm thì có những màu bị mất đi nhưng mà có những màu nó nổi bật. Và chính cái thứ nổi bật nó cộng hưởng với nhau, nó làm thành hình hài khác, hiểu không? Bức tranh đó đối với tôi là một bài giáo lý rất sâu, sâu lắm, sâu ghê lắm, có nghe kịp không ta? Tức là ban ngày thì mình thấy có quá nhiều thứ mình thấy, tất cả có 85 chi tiết trên đó. Khi mà thấy tới 85 chi tiết thì mình chỉ thấy được có 1 hình ảnh thôi, đó là cây cầu gỗ bắc ngang con suối khô. Nhưng mà ban đêm thì với cái điều kiện ánh sáng nó có vấn đề cho nên 85 chi tiết lúc bây giờ nó chỉ còn là 37 chi tiết thôi, thì lúc đó 37 thẳng này nó cộng lại với nhau đó là hình ảnh con ngựa đang uống nước, có hiểu tôi nói gì không? người nào có huệ căn, mị căn nghe này hiểu. Có nghĩa là

cái hành trang, cái vốn liếng tâm lý mình nó quan trọng lắm. Anh tốt nghiệp đại học cái vốn liếng tư duy của anh nó khác, mà anh mới có xong trung học vốn liếng anh nó khác. Anh là cái dân làm ăn thương mại, buôn bán, anh là cái bà tiểu thương vốn liếng tư duy của anh nó khác, mà anh là đại gia trùm địa ốc thì cái vốn liếng tư duy của anh nó khác, anh là cái người đàn bà vắt chày ra nước, anh ăn rồi chỉ biết le lưỡi đếm tiền thì anh suy nghĩ khác, còn anh là cái bà hoạn thư tái sinh, ăn rồi chỉ biết đi đánh ghen, chỉ biết dao lam với ớt bột thì anh nhìn vấn đề nó khác. Cái bà hay ghen nó vô chùa nhìn thấy ai cũng muốn giết chồng mình hết. Còn cái bà vắt chày ra nước vô chùa cái mà bà ghét nhìn nhất là cái thùng phước điền, không cúng thì kỳ mà cúng thì nó kỳ hơn.

Nói chung là mỗi người có một cái vấn đề để mà đi vào chùa, đi vào nhà thờ để mà cầm một cuốn sách, đọc một tờ báo, nghe kịp không ta? Chúng ta sẽ đem hết cái đó nhét vào trong một cái túi gọi là hành trang tư duy. Chính những điều kiện đó nó làm cho mình nhìn vấn đề nó khác đi nhiều lắm. Tại sao mình phải tu thiền? tại sao mình phải sống chánh niệm? bởi vì khi anh sống chánh niệm, anh gờ bỏ rất là nhiều những cái thứ nội kết không cần thiết, nghe tôi nói gì không ta? nội kết không cần thiết, thay vì hồi xưa mình nhìn, mình ngắm, mình nghe một vấn đề gì đó nó kéo theo trong đó vô số những cái tâm trạng, cảm xúc, thành kiến, định kiến, quan điểm, lập trường, chính sách, chủ trương tùm lum hết. Khi mình sống chánh niệm thì mình bỏ hết, mình chỉ nhìn nó một cách đơn giản nhất, nó là nó, thì mình thấy thế giới ở một cái chiều kích khác, tôi nói có nghe kịp không? tôi giảng tôi hay hỏi câu này, có người họ nói tôi giảng 2 tiếng họ đếm được 64 lần "có nghe kịp không?" bởi vì các vị nghe kịp tôi mới nói tiếp. Có nghĩa là tùy thuộc vào cái vốn liếng của mình, cái nền tảng tâm thức, nền tảng nhận thức của mình mà mình nhìn cuộc đời nó... Thứ nhất là không ai giống ai, ngay bản thân mình mỗi lúc nhìn lại khác đi, hiểu? có lúc mình nhìn một cái buổi chiều mưa đó mình thấy vui lắm, có khi mình nhìn buổi chiều mưa mình thấy rất là buồn, có khi mình nhìn buổi chiều mưa đó lòng nó nôn nao, nó rạo rực, nó háo hức dữ lắm. Có lúc mình nhìn buổi chiều mưa đó chỉ muốn buồn ngủ thôi, là vì sao vậy? là vì cái tình trạng sức khỏe và cái vốn liếng, nền tảng tâm thức của mình buổi chiều hôm đó nó ra sao? nó khiến cho mình nhìn vấn đề nó ra như vậy.

Bài giảng chiều nay của tôi, tôi đoán chắc 1000% là những người ngồi trước mặt tôi đều có một cái vốn liếng không giống nhau, cho nên nghe cái bài giảng này đều nghe bằng một cách rất là riêng, và những cái người ở xa, nghe live, hay là nghe lại thì là đều có cảm nhận khác nhau về bài giảng chiều nay của chúng tôi, cái đó là chuyện rất là bình thường.

Cho nên trong Kinh nói, tu là tu tâm, nhưng mà đừng bỏ cái tu tướng bởi vì chúng ta cần sự hỗ trợ của bên ngoài, tại sao phải cạo đầu? tu là mình tu tâm mà, đâu phải mình đắp đạo rồi hót tóc đâu? Mấy đứa có tóc nó cũng đắp ào ào chứ, nhưng mà dù sao cái tu chùa mà tu cạo tóc nó có cái lợi khác, nó hỗ trợ nhiều lắm.

Hồi xưa tôi nhớ, tôi có đọc một cái bài viết của một vị thầy Bắc truyền kể về một chuyện, lúc đó hòa thượng còn là một học tăng trẻ, thì do hiểu lầm, cho nên có một thầy nóng tính, tính đâm thầy, nóng tánh quá, tính đâm do hiểu lầm thôi, thì Ngài đứng yên, Ngài không có tránh, Ngài chỉ nói là muốn đâm cũng được nhưng rờ đầu cái, trong Quy Sơn Cảnh Sách nói thỉnh thoảng nên rờ đầu cái coi nó còn tóc không? cái đó rất là hay. Rồi tại sao mình phải thờ Phật? không có cái tượng nào trên thế giới giống Đức Phật hết trơn, đâu có ai thấy đâu mà giống, nhưng sao mình phải thờ? Là bởi vì nó thành cái biểu tượng, mỗi lần mình nhìn cái hình Phật mình thấy cái vàng trán đó, cái cặp mắt đó chỉ có Từ bi, Trí tuệ, Bao dung, chia sẻ, trong cái vàng trán, ánh mắt đó trên tượng Phật không bao giờ có cái chỗ nào mà cho tỵ hiềm, cho toan tính, cho nhỏ mọn, cho ghen ghét, cho hờn giận, đúng không? thì mình nhìn cái lòng nó lắng xuống, và có người hỏi tôi, tại sao mà đeo tượng Phật, thờ Phật mà vẫn sợ ma? Tôi nói thế này, hoàn toàn có thể hết sợ ma nhờ đeo tượng Phật và thờ Phật, hoàn toàn có nhưng phải đeo đúng, tại sao? nhớ khi nào mà mình bị tham, sân, si mà mình rờ tượng Phật mà cái lòng mình nó được thanh tịnh thì mình biết mình đã thờ đúng. Vợ chồng giận gì giận nhưng không bao giờ được gây gỗ trong phòng thờ. Giận cách mấy, to tiếng cách mấy nhìn tượng Phật là phải biết tránh qua phòng khác, nghe kịp không? thì khi mà mình thờ Phật, mình đeo tượng Phật, mà mình biết nể mặt Ngài như vậy đẳng khi mình sợ ma mình nhìn Ngài mình mới được trấn an. Còn đảng này, trước tượng Phật mà mình cãi lộn xa xa thì tới hồi có chuyện gì mình chạy vô bàn Phật không tìm thấy cái sự an ủi. Như vậy thì muốn giác ngộ.

- Cái chuyện đầu tiên là mình phải chọn cái để nghe, để nhìn, chọn cái chỗ để ở. Đó là đối tượng
- Thứ hai công cụ để nhận thức chúng ta phải học giáo lý, gần gũi những người có thể giúp mình.
- Cái thứ ba, cái điều kiện tâm thức giống như hồi nãy tôi nói, cái bức tranh mình xem ban ngày, tôi nhìn tới tám mươi mấy chi tiết lận, cho nên nó bị rối, rối, bởi tôi nhìn chỉ thấy có một cái cây cầu gỗ bắc ngang cái suối khô thôi. Nhưng mà ban đêm nó chỉ còn lại non một nửa cái số lượng chi tiết, lúc bấy giờ mình thấy ra một góc cạnh khác của bức tranh, có hiểu không? cái chuyện đó rất là quan trọng nha. Mình nghe đạo đôi lúc mình phải biết quên đi những cái kiến thức cũ của mình, nghe như một em bé. Giống như bên Thánh Kinh nói, hãy như một em bé mới có thể vào được nước trời, có ai biết trong Thánh Kinh ghi câu này, mà trong Lão Tử, Đạo Đức Kinh cũng vậy, chỉ có tâm hồn trẻ con mới hiểu được đạo trời, chứ còn mình nghĩ mình là người trưởng thành, mình là người học thức thì ở một cái khía cạnh nào đó, hoàn cảnh nào đó thì dĩ nhiên cái kiến thức học đường, kiến thức kinh điển, kiến thức hàn lâm nó có lợi lắm, đúng, có lợi lắm. Nhưng mà ở nhiều trường hợp mình càng thơ ngây cái đầu mình càng nhẹ nhàng, nó càng trống trải thì mình mới thấy nhiều chuyện hay.

Tôi nhớ có hai thằng đó đi cắm trại trong rừng, thì nửa đêm, thằng David nó kêu thằng John.

-Hê, Mày có thấy gì không? thằng kia đang ngủ hỏi cái gì?

-thấy gì đâu?

-mày nhìn kỹ coi.

-trời nhiều sao.

-rồi còn cái gì nữa?

-nhiều sao thì mai nắng.

-rồi còn gì nữa?

-thì tao nghe mát hơn hồi nãy.

-rồi còn cái gì nữa?

-hết rồi.

-mất mẹ cái lều rồi.

Nó lo nó nói về trăng với sao, thời tiết mà cái chuyện trước mắt nó không có thấy, mất cha cái lều rồi. Cho nên người ta nói mình có thể thấy bao nhiêu thứ mà cái lông mày của mình, mình không có nhìn được, nghe kịp không?, cái đèn nó soi tùm lum nhưng mà nó không có soi được cái chân của nó, đúng không ta? Tối nay về làm thử, nó rọi tề le cái chảnh điện, nhưng cái chân của nó rọi không bao nhiêu. Cho nên ta phải cần đến một cái góc độ. Một cái góc độ thích hợp để chúng ta thấy ra cái gì đó, ánh sáng chúng ta rọi tới và để quan sát một vấn đề hay quan sát một con người, chúng ta cần phải có một cái góc độ, nghe kịp không? tôi nhớ một cái chuyện, cái ông đó đi HO, ông đi qua bên đây ông cancer ông chết. Trước khi ông chết, ông thều thào nắm tay bà, nước mắt ràn rụa, ông nói bà nhớ hồi xưa tôi sinh viên nghèo mà gặp bà mà bà cũng không bỏ tôi có nhớ không? hồi tôi bị bắt lính bà có nhớ không? nhớ. Rồi tôi đi Quang Trung, Đồng Đế rồi bà cũng đi thăm ngoài chiến trường, nhớ không? tôi bị thương bà đi thăm nhớ không? nhớ. Rồi sao đó tôi đi học tập bà cũng đi thăm nuôi, có nhớ không? nhớ. Tôi đi vượt biên bị lôi vô đánh trào máu bà cũng đi thăm, nhớ không? nhớ. Rồi tôi qua Mỹ rửa chén, chửi cầu cũng có bà đi theo bà nhớ không? nhớ. Rồi bây giờ tôi bị ung thư cũng có bà? nhớ. Nhưng mà cái gì? ông nói bà có thấy cái gì không? thì tôi luôn luôn cạnh ông. Không, gặp bà là tôi xui. Có nghĩa là cũng dính chùm như vậy mà thay vì ông nhìn từ góc độ kia là bà luôn luôn có mặt, vẫn có em bên đời như chưa hề có cuộc chia ly. Đàng này chả tổng kết lại gặp mặt bà là tôi xui, phải chi cái thằng hồi nãy mất cái lều nó không có thấy mà nó nói toàn cái chuyện liên doanh, vũ trụ, khí tượng, thời tiết trong khi cái lều mất nó không thấy.

Thì cái tu thiền là gì? Là học giáo lý, học bằng cấp tùm lum tà la, bác sĩ, kỹ sư, vô chùa tham dự các khóa tu tùm lum tà la thấy toàn chuyện trên trời không, chuyện trước mắt là mình không biết mình là hoạn thư, đại sát, người ta nói mình không nghe mình ngu một chuyện là thằng chồng mình mình mê chứ chắc gì đứa khác nó mê, bởi vì đẹp là con có trong mắt cóc cái. Khi mình yêu một người chốt thì mình thấy đứa khác nó dư một con mắt. Bởi vậy khi mình thương vợ, thương chồng bởi vì nó có cái mùi cháo hành chứ thực ra nó cũng không có gì đặc biệt. Nhưng vì do tại vì ghen nên mình nhìn thấy đứa nào cũng lườm lườm ông xã mình, bà xã mình hết. Còn khi mà mình bị một cái tật..có nhiều người họ tự ái, họ nhìn ai cũng thấy người ta coi thường mình, Việt Nam có cái từ như

là nhìn đều, nhiều khi người ta lè, mình nhìn mình tưởng người ta coi thường không thèm nhìn mình, không phải, mắt người ta bầm sinh, mắt bồ câu con đậu con bay, tự nhiên nó vậy thôi, chứ không phải là coi thường. Cho nên là cái phương tiện, đối tượng quan sát thích hợp nhưng mà cái điều kiện ánh sáng, cái góc độ, ở đây ai mà từng cầm máy ảnh chụp hình ảnh thì biết, cái tốc độ, cái ánh sáng, cái cự ly quan trọng lắm. Có một cái chuyện mà tôi kể hoài mà tôi nhục luôn. Có lần đó cái hãng máy ảnh Leica của Đức nó tổ chức một cuộc họp báo giới thiệu sản phẩm mới, thì cái ông CEO của Leica, ngoài cái lúc ông trình bày giới thiệu sản phẩm, tới giờ giải lao ông ra ngoài hành lang, phóng viên bu hỏi ông quá chừng, trong đó có một tên phóng viên Nhật hỏi ông, chứ tôi là người Nhật vậy chứ ông kính Nikon với Canon nó không có tệ, hiện tại vì trong mắt cái ông kính mà Mỹ sử dụng để chụp hình ngoài vũ trụ cũng xài cái Nikon, không có xài Leica, mà tại sao hôm nay tôi nghe ông nói về Leica nhiều quá, tôi hỏi thiệt, ông tính hỏi là làm khó ông CEO của Leica. Ông Leica trả lời rất là Phật giáo, ông nói ba bước chân là ông kính tốt nhất. Ở đây có ai hiểu cái đó không ta? Ba bước tiến, ba bước lùi, ba bước phải, ba bước trái là tốt nhất. Còn ba cái khẩu độ, cự ly, cái gì thì gì, cái gì thì cái, cái góc nhìn cũng là cái quan trọng, rất là quan trọng nha. Các vị có biết có những người mình chụp họ bên phải hoặc bên trái có biết cái đó không? có người chụp trực diện không có đẹp bằng chụp nghiêng nghiêng...do cái góc chụp thôi, do cái góc chụp nó ra. Bởi vậy nhiều người, có nhiều người là không ăn ảnh nữa, có người không ăn ảnh, người ta nói những người có phúc khí cao chụp hình nó không ăn. Cho nên tôi xấu quá, mà cái hình mà Pháp Vũ mà đăng là dĩ nhiên là phải nhờ photoshop sửa tới, sửa lui nó mài nét cái mặt của tôi, tôi nhìn cái hình đó tôi không biết ai luôn.

Tôi nhớ có cái đám ma bên nhà thờ, ông linh mục lên nói ông khen người đã mất, ông meo máo nói giáo xứ của chúng ta vừa mất đi một tín hữu thuần cổ trung kiên với Chúa, gia đình mất đi một người chồng, một người cha, một anh tuyệt hảo và các tín hữu mất đi một người bạn tuyệt vời, ông nói quá chừng nói, bà vợ đang quỳ khóc, bà nín bà khều thẳng con nói, mày qua mày coi ai nằm đó, chứ bố mày tao rành ông quá, làm sao mà ông quá trời như vậy được...cho nên khi nhìn cái hình Pháp Vũ tôi gọi phone tôi hỏi liền sáng mọi cha nào giảng vậy....

Cho nên mình muốn nhìn cái gì là góc độ, góc độ và thái độ, là vì sao? là vì chính trình độ dẫn đến thái độ, nghe kịp không? Trình độ dẫn đến thái độ và chính thái độ dẫn đến góc độ. Cho nên cẩn thận cái đó, cũng Phật Pháp đó, cũng lời kinh đó, cũng thầy bà Tăng ni đó, cũng ngôi chùa, cũng đạo tràng đó, nhưng mà mỗi một điều kiện, một hoàn cảnh, một tâm trạng, một cảm xúc, chúng ta có một cách nhìn khác nhau.

Cho nên đừng có thắc mắc tại sao mà Kinh Phật nói gọn chỉ có Tứ Đế, 12 Duyên Khởi mà tại sao Kinh có tới mấy trăm Đại tạng là sao? là vì Phật tùy vào cái căn cơ của chúng sinh, và có những người Ngài phải cho họ tiếp cận (approche) Đạo Phật từ cái góc độ nào đó. Bây giờ mình mở Kinh ra, mình xui, mình mở nhằm cái bài Kinh mà Ngài giảng cho cái người không có cùng cái tầng số của mình, mình mở kinh ra mình thấy mình không thích. Bây giờ tôi nói bên Bắc Truyền đi, có người họ mê Kinh Kim Cang, có người mê Hoa Nghiêm, có người mê Lăng già, có người mê Pháp Hoa, ví dụ như vậy. Hoặc có người nói rộng ra có người mê Nam Truyền, có người mê Bắc phái thì mình phải độc lập, giống như cái chợ, có nghĩa là nó bán tùm lum ngoài đó thì mình coi cái món nào mà nó hợp với mình, chứ chẳng lẽ mình mới vừa ghé chợ, thấy cái món đó không vừa mình bỏ mình đi là sai. Giống như trong một khu rừng có rất là nhiều kỳ hoa dị thảo trong đó thì tùy cái căn duyên của mình nha.

Cho nên bài giảng chiều nay của tôi ở Pháp Vũ muốn nói cái gì?

1/ Toàn bộ cái lộ trình sanh tử nó chỉ nằm trong một cái chữ “THẤY” cái gì mình cũng thấy nhưng mà cái cần thấy để mà buông thì mình không thấy. Và giác ngộ thành Phật là gì? Là thấy ra cái cần thấy. Đó là cái chuyện thứ nhất.

2/ Không hề có cái chuyện phiền não nó nằm một cục rồi mình lấy cái búa trí tuệ mình đập, không có, mà giác ngộ nó là sự thay thế cách nhìn. Cho nên cách nhìn nó rất là quan trọng và ở trong Kinh điển Nam Truyền có kể 4 cái tầng Thánh nhân: tầng một là Tu-đà-huờn, tầng hai là Tư-đà-hàm, tầng ba là A-na-hàm, tầng bốn là A-la-hán.

Tầng 1 có một thuật ngữ tiếng Pali gọi là Dassana gọi là sơ ngộ, có nghĩa là lần đầu thấy được cái mà trong vô lượng kiếp mình chưa từng thấy. Trong Bát Chánh Đạo cái Chánh nào đứng trước? là Chánh Kiến.

Trong các con vật con nào thông minh nhất? con kiến, bởi vậy làm việc gì phải hỏi ý kiến, nó quan trọng ghê lắm, tôi giảng tôi hài hài các vị biết cái nào thiệt, cái nào đùa không?

Cho nên là phải có cái thấy thì mới nói đến thành Phật hay giác ngộ, mà cái thấy nào nó cũng cần đến một cái điều kiện, một cái nền tảng, một cái chất liệu, góc độ thích hợp chứ trong một ngày một buổi mà tu vô chùa nghe có bài giảng mà hỏi tại sao tôi chưa được chuyển hóa.

- Một là nghe chưa đúng, chưa đúng cái chỗ sở trường, sở đoản của mình.

- Thứ hai là nhiều khi không nhằm lúc, cũng cái đề tài đó mỗi lúc nó khác, phải một ông thầy khác, với một cách diễn giải khác, với một cách trình bày khác thì nó mới bèn vào. Ở đây ai mà biết chút ít về y, về dược có biết cái này, có những cái thứ mà mình phải đưa vào cơ thể thông qua đường ăn uống, rau trái, củ quả, thịt cá, hải sản. Nhưng có những trường hợp mình chỉ đưa nó vào trong dạng thuốc tiêu hay thuốc... hoặc có trường hợp người ta phải đưa vô bằng đường nước biển, cũng cái chất đó nhưng có trường hợp mình hơi ngáp ngáp là nó đưa vô bằng đường nước biển, có lúc còn ngon ngon, khá khá nó cho mình uống thuốc viên. Bên thuốc bắc còn khổ nữa, thuốc ngâm rượu, thuốc tể, thuốc tán đủ thứ hết, còn bên thuốc tây mình thấy cũng nhiều thứ, thuốc con nhộng, capsule, rồi tablet viên...tùm lum. Cuối cùng cũng cái chất đó nó đưa vào bằng cái đường nước biển, serum.

Cũng Phật pháp đó thôi, nhưng mà tùy thời điểm, tùy bối cảnh, rồi tâm trạng rồi cảm xúc, có nhiều khi chuyện ruồi bu, thời tiết nó làm cho mình nghe đạo không được. Thí dụ như trong cái hội trường của mình mà nhiệt độ nó nóng quá mình nghe cũng không được, tới mùa đông không biết giảng kiểu gì nếu không có máy sưởi, không biết nghe kiểu gì? vừa nghe mà vừa run kiểu này cũng khó nghe lắm.

Cho nên bài giảng chiều nay tôi muốn nhấn mạnh cái này, đạo Phật là “Thấy” ngày nào anh đến với Phật Pháp mà anh thấy anh vẫn còn khổ, anh chưa có tháo gỡ được, anh thấy anh vẫn như người cũ thì anh nhớ rằng:

- Cái cần thấy ta chưa thấy.

- Thứ hai, ta có thấy mà thấy chưa đúng mức.

- Và cái thứ ba, nếu ta chưa thấy thì ta xét coi cái căn cơ của ta hay những cái điều kiện khách quan không đáng kể, nhiều khi nó chỉ có một chút trục trặc nào đó cũng đủ làm cho mình không thấy ra vấn đề. Chỉ đơn giản vậy thôi. Thí dụ như mắt kính của mình mà nó bị ố là mình nhìn nó khác, mắt kính của mình nó bị ố, mình đi rửa, mình lau nó mình nhìn khác liền.

Tây có câu rất là hay, vũ trụ bao la nhưng đối với người cận thị thì mắt kính có vấn đề vũ trụ bằng không. Vũ trụ bao la nhưng đối với cha loạn thị, mắt kính chả có vấn đề thì cũng bằng không. Cho nên cái cuộc đời của mấy người có vấn đề về thị lực thì nó nằm trong 2 miếng miến chai trước con mắt chứ không có gì đâu. Còn như mình vô mình nghe đạo như mấy thầy Hòa Thượng Nhất Hạnh, nghe thầy Pháp Hòa giảng mà cái bụng nó kêu rột rột (diarrhea) có nghĩa là một tí vấn đề trong người mình thôi là nó làm đảo lộn cái căn khôn trật tự. Có rất là nhiều lần tôi nói cái này, mọi thứ trên đời này đều do các duyên, các điều kiện mà có, chỉ cần một thứ duyên trục trặc thì chuyện đó không xảy ra. Chỉ một thứ duyên thôi. Thí dụ như mình tưởng là miệng của mình, môi của mình, răng của mình, mình muốn cười lúc nào mình cười, không đúng. Chỉ cần có một chút gì đó trục trặc là mình cười không nổi. Thí dụ mình sắp cười rồi mình nghe cái phone cái beng, mình mở ra coi cái tin nhắn cười không nổi, đúng không? chỉ một cái tin nhắn mình liếc cái, chỉ một cái liếc mà nó làm tắt cha cái nụ cười, chỉ một cái liếc thôi. Hoặc là mình nghe thầy giảng mà sắp cười cái mình thấy cái bà mà mình ghét mới vừa bước vào thì lúc đó là mình nhìn bà với cái ánh mắt hình viên đạn liền.

Cho nên mình nhớ là tu học là phải học giáo lý, nhưng mà phải nhớ thế này, ta phải luôn luôn làm gì làm cũng phải cẩn thận với những người bên cạnh ta, vật dụng ta đang sử dụng, cái chỗ ở, cái không gian mà ta đang có mặt, thời tiết, khí hậu, thực phẩm, trang phục tất cả những cái này rất là quan trọng, đều ảnh hưởng mình.

Thí dụ mình vô pháp hội mình ngồi mà mình mặc một cái trang phục mà bằng polyester mà mình cứ sốt soạt vì mình, vì người khác. Tôi hay kể hoài nhiều người vô đám đông hay dùng bao nylon có biết không? có cái bà đó vợ chồng nó ăn, người ta đang nghe pháp, đang ngồi thiền, bà kiểm ông nội nó sốt soạt không có được, thí dụ như vậy. Một cái tiếng sốt soạt đủ làm cái người kể bên phiên rồi, phàm tâm mình nó tẻ lắm, Thánh nhân như Đức Phật, các đại đệ tử của Ngài một khi nói nhập định một phút là trong vòng 1/triệu nốt nhạc là ta đã vô sâu rồi. Còn mình là mình muốn ngồi yên để nghe pháp, muốn ngồi yên ngồi thiền mà mình cần đến sự hỗ trợ của rất là nhiều thứ, và cũng cần sự vắng mặt của rất là nhiều thứ, cái này nghe có hiểu không ta? Cho nên trong kinh nói thế này, chữ Duyên nó hay lắm, chữ duyên nó...tất cả mọi thứ ở đời đều nhờ vào duyên mà có hoặc không, có cái không nữa. Mọi thứ ở đời đều phải nhờ vào duyên, vào các duyên mà có hoặc là không. Có những thứ nó phải nhờ vào vô số điều kiện nó mới vắng mặt. Thí dụ một bà vợ, một ông chồng mình ớn tới cổ rồi, phải nhờ bao nhiêu thứ điều kiện bà mới ký giấy ly dị, hoặc là mình quen một người rước nàng về dinh, mình cũng cần vô số điều kiện mình mới rước người ta về được. Còn mình nản mình cũng cần một tỷ điều kiện nàng mới chịu ly dị, hiểu không? Cho nên trong Kinh nói tất cả mọi thứ trên đời cần vô số điều kiện, và những điều kiện đó gom gọn lại nó chỉ còn có 4 trường hợp thôi:

1/ Một là A giúp B bằng cách là có mặt trước. Nó có mặt trước nó mới giúp cho cái sau được.

2/ Trường hợp thứ hai là A giúp B bằng cách có mặt sau. Có nghe kỳ không ta? A giúp B bằng cách có mặt trước là quý vị phải ngồi ở đây, tôi mới mò lên tôi giảng chứ. Đó là trường hợp A giúp B bằng cách có mặt trước.

Nhưng mà có trường hợp A giúp B bằng cách có mặt sau, có nghĩa là vì các vị biết tôi sẽ có mặt ở đây các vị mới ngồi, đúng không?

Như vậy có phải là chúng ta duyên cho nhau không? các vị phải ngồi trước thì tôi mới lên. Và tôi sẽ lên cho nên quý vị mới ngồi trước, đúng không?

3/ Và cái thứ ba là A giúp B bằng cách là cùng có mặt. Như ngay bây giờ khi mà bài giảng đã bắt đầu, beng, Ngài Trụ trì vừa giới thiệu xong, các vị phải bắt đầu ngồi đó, và tôi ngồi đây thì mình mới làm việc với nhau được. Trong một cái lễ cưới thì cô dâu, chú rể phải cùng lúc có mặt. Trong một cái ca mổ thì bác sĩ và bệnh nhân phải cùng lúc có mặt. Trong một lớp học thầy trò cũng cùng lúc có mặt, đúng không?

Cho nên có trường hợp A giúp B bằng cách có mặt trước. A giúp B bằng cách có mặt sau. A giúp B bằng cách cùng có mặt.

4/ Cái thứ tư mới mẻ, A giúp B bằng cách vắng mặt trước. Cái sự vắng mặt của một người, một vật nó luôn luôn và luôn luôn là điều kiện để tác động lên vô số thứ khác trong cuộc đời này, ai tin chuyện đó không ta? Wow, bà con nghe đạo mà bà con không hiểu. Cái sự có mặt của ABC nó tác động lên cái khác thì dễ hiểu rồi, nhưng cái sự vắng mặt của ABC nó lại ảnh hưởng lên cái khác, hiểu? thí dụ như trưa nay không có tôi ở đây thì giờ này chánh điện nó có giống vậy không? vậy thì sự có mặt của tôi nó tác động đến cái không khí, bây giờ tin chưa? cái sự vắng mặt của một con người, của một món đồ, mình thấy nó bình thường, ồ thấy nó vắng mặt có nghĩa là không có, không có có nghĩa là zero, mà zero thì đâu có gì để bàn, sai. Cái sự có mặt của người, của vật nó gây ảnh hưởng đến sự vắng mặt của thứ gì đó. Thí dụ như tôi hỏi các vị nè, các vị muốn tái hôn thì người cũ phải đi mất đúng không? chứ còn làm sao mà rước hai người ở chung một nhà được, cái người cũ phải biến mất. Bây giờ mình làm răng giả thì cái răng thiệt phải làm sao? lên đường, phải rút ra, mình muốn làm gì làm nhưng mà chuyện đầu tiên chỉ cần thanh toán, giải quyết cho nó đi. Bây giờ chùa Pháp Vũ muốn cắt chánh điện mới, làm sao cắt chồng lên được, làm sao cũ mới cùng lúc hiện diện được, NO, phải đập cái chánh điện cũ, bắt buộc như vậy. Như vậy thì cái sự vắng mặt của người, của vật nó cũng là một cách hỗ trợ, tác động lên một thứ khác, đúng không?

Cho nên tôi mới nói, để có được một nụ cười chúng ta cần đến rất nhiều cái điều kiện. Và để làm tất đi nụ cười cũng cần đến rất nhiều điều kiện. Và một cái đóa hoa, một cái lá cỏ bên đường dầu nó bé mọn, vô danh cách mấy đi nữa, khiêm tốn cách mấy đi nữa thì nó cũng cần đến vô số điều kiện để có mặt, chứ đừng có tưởng chắc tại chỗ đó nó âm cái nó lên, sai, thử có chiếc xe nào mà nó chạy cán qua, cán lại từ sáng đến chiều nó chạy nó cán 80 lần cái hoa đó làm sao nó lên nổi, nghe kịp không? kinh khủng lắm, tôi nhớ có một ông sư phụ, ông kêu thằng bé nó đi ra suối gánh nước, mà

tu trong núi thì nghèo, cái thùng bị lủng, thì nó gánh ở suối được 10, thì về tới nhà còn có 7, cái nó mới than với sư phụ, trời ơi công mình lấy 10 về còn có 7 con tiếc công. Còn thứ hai nữa là mình gánh biết chừng nào đây. Sư phụ nói không có mất công đâu con. Con gánh nước được bao lâu rồi? dạ con về đây cũng gần được 6 tháng rồi. Hỏi con về đây con có thấy cái hoa cỏ gì không? dạ con không để ý, đâu có thấy gì, sư phụ có trồng hay không? con ra đường để ý, con đường từ suối lên đây, bên phải, bên trái bên nào hoa đẹp nhất, thì nó ra suối nó gánh nước nó nhìn nói bên phải đẹp, tại sao vậy? vì cái thùng nó lủng cho nên cái thùng này nó vừa đi vừa tưới, còn cái con đường xuống thì ít, nó đi xuống bằng cái thùng không, nó đi lên nó đi bên lẽ kia, cho nên ngay cả cái thùng nó lủng đó cũng là một cách trợ duyên. Có nhiều ông, ông cảm ơn bà vợ quá tề, đi chùa mà không nhớ nhưng, chuyên tu, cái chuyện này có thật, bởi vì khi lấy một người mà có khả năng làm cho mình ghen, khổ ghê lắm. Mà mình lấy một người mà không có cái gì để cho mình ghen, thì lấy chi. Nhưng mà nó được cái lợi vậy, người đó có hay không lòng nó nhẹ nhàng, giống như A-la-hán vậy đó, thì nhiều khi mình lấy nhầm con vợ, thằng chồng tào lao quá thì cũng có cái hay là lòng luôn luôn nhẹ nhàng, mình nhìn họ đánh ghen giống như coi phim cổ tích vậy đó, còn con vợ, thằng chồng nó ngon quá mình thấy người ta đánh ghen mình chớp điện thoại hỏi đang ở đâu? Đang ở đâu, trong khi đó... cái thằng chồng, con vợ nó ẹ quá mình thấy người ta đánh ghen, mình ngồi ngáp. Chúc các vị một ngày vui.